

АНОТАЦІЯ

***Панченко М. М.* Стратегічні напрями розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка. Національний університет «Чернігівська політехніка», Чернігів, 2024.

Дисертація присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання розробки теоретичних засад, методичних положень та практичних рекомендацій щодо розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу України. Для вирішення цього завдання уточнено зміст таких понять, як «інновації», «інвестиції», «потенціал», «інноваційно-інвестиційний потенціал». Визначено особливості розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу в умовах активізації численних ризиків та загроз на рівні держави, регіону та суб'єктів бізнесу.

Виявлено у процесі вивчення теоретичних основ розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу національної економіки множинність підходів до визначення змісту основних його складових, критичний аналіз яких дав змогу поглибити розуміння їхнього змісту з урахуванням впливу ризиків і загроз, а саме: інновації – кінцевий вид діяльності, результатом якого є впровадження нововведень, що стає можливим в умовах подолання ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища, у вигляді нових або удосконалених існуючих технологій, продукції, послуг або інших організаційно-технічних рішень, які мають безпековий, економічний, соціальний, науково-технічний, екологічний та інші ефекти; інвестиції – тимчасово вільні кошти інвестора, їх максимальна диверсифікація в умовах підвищених ризиків та розміщення з метою отримання вигід у майбутньому. Деталізація змісту зазначених понять стало базовим конструктом для визначення поняття «інноваційно-інвестиційний потенціал» як сукупності об'єктивних умов розвитку країни, її характеристик, які сприяють залученню інвестицій в інноваційний процес та роблять можливим їх

примноження в умовах підвищених ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища з метою розвитку наукоємних виробництв, збільшення обсягів виробництва товарів з високим вмістом доданої вартості та зрештою – підвищення економічних, соціальних, технологічних, екологічних ефектів у суспільстві через інвестиції в науково-технічний прогрес та розвиток бізнес-середовища.

Доведено, що для інноваційно-інвестиційного потенціалу характерні такі взаємопов'язані і взаємообумовлені етапи його відтворювального циклу як формування, реалізації, використання, збереження та розвитку.

Систематизовано класифікаційні ознаки інноваційно-інвестиційного потенціалу за такими критеріями, як видимість елементів потенціалу (наявний та перспективний; рівень використання (адаптований до сучасного рівня розвитку економіки з наявною можливістю використання та той, що ще не використовується через об'єктивні чи суб'єктивні обставини); здатність реалізації потенціалу у процесі здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності (потенціал розподіляють на той, що можливо (або неможливо) задіяти в економічній, виробничій, інших видах діяльності); достатності та недостатності потенціалу для досягнення інноваційно-інвестиційних цілей; міри та строк реалізації (поточний рівень та перспективний рівень потенціалу, який може бути досягнутий в короткостроковій чи довгостроковій перспективі).

Визначено, що формування, реалізація, розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу активізує економічні процеси в суспільстві. Завдяки збільшенню обсягів інвестицій в інноваційну діяльність відбувається нарощування інноваційних ідей, продуктів, що своєю чергою збільшує потребу в ресурсах, стимулює розширене відтворення. У результаті підвищується ефективність виробництва, підвищується рівень зайнятості, життя населення, купівельна спроможність. При формуванні інноваційно-інвестиційного потенціалу необхідно врахувати як і при формуванні інноваційного, наявні в країні інтелектуальні, інвестиційні, матеріальні, трудові, природні ресурси, сукупність інвестиційних ресурсів, інформаційні та організаційні компоненти,

корегувати відповідно до державних пріоритетів інноваційну, інвестиційну політику держави, систематично на всіх рівнях здійснювати пошук стратегічних активів, нових ринків збуту тощо.

Систематизовано джерела надходження інвестиційних ресурсів. Окремо виділено джерела венчурного інвестування, тобто довгострокові вкладення коштів з метою отримання прибутку при наявності високого рівня ризику в акції фірм, які займаються виробництвом і реалізацією наукомістких продуктів, до яких належать: кошти засновників фірми, що створює інноваційний продукт (статутний капітал, прибуток, амортизаційні відрахування, доходи від емісії цінних паперів тощо); кошти партнерів фірми (ресурси торгово-промислових, фінансово-промислових груп, чи торгових, фінансово-кредитних установ тощо); кошти банків, кредитних спілок, венчурних компаній, венчурних центрів, страхових, пенсійних фондів тощо. Відмічено необхідність диверсифікації джерел надходження та розміщення інвестицій для мінімізації потенційних ризиків.

У результаті проведеного дослідження існуючих методів оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу різних рівнів здійснено їх структурування та згрупування таким чином: метод бальної оцінки компонентів, кожний компонент представляється кількісними значеннями в певних межах; метод кластерного аналізу, за якого оцінювання здійснюється з використанням еталонів, ранжируваних бальних оцінок з визначенням високого, середнього і низького рівня; метод індексів, який дає можливість співвідносити фактичні значення з нормованими шляхом переведення якісних показників в кількісні; експертний метод; інтегральний метод, з використанням якого стає можливим об'єднувати кількісні і якісні оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу у вигляді одного показника. Доведено доцільність використання при оцінюванні інноваційно-інвестиційного потенціалу у поєднанні рейтинговий, експертний та інтегральний методи.

Окреслено почерговість проведення оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу: по-перше, визначення цілей, завдань оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу, наявної методичної бази оцінювання та

закордонних аналогів; по-друге, дослідження факторів впливу на формування та реалізацію інноваційно-інвестиційного потенціалу за короткостроковою та довгостроковою ознакою; по-третє, проведення SWOT-аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу та здійснюється формування комплексу оціночних показників. Розроблення методики оцінювання інвестиційної привабливості; формування комплексу оціночних індикаторів у розрізі економічного, інноваційного, трудового та ресурсно-інфраструктурного компонентів; визначення інтегрального показника рівня інноваційно-інвестиційного потенціалу; по-четверте, визначення стратегічних орієнтирів реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу України.

У результаті аналізу динаміки інноваційних та інвестиційних процесів в Україні зроблені узагальнення такого плану. Основним джерелом фінансування інновацій у 2015-2021 роках залишаються власні кошти підприємств. Кошти державного бюджету, кошти нерезидентів займають незначну частину. У національній економіці вкладається приблизно 99 % інвестицій у матеріальні активи (капітальне будівництво, придбання машин та обладнання, транспортних засобів, капітальний ремонт, готова продукція) і лише 1 % інвестицій у нематеріальні активи (об'єкти інтелектуальної та промислової власності, права, ліцензії тощо), що свідчить про невисокий інноваційно-технічний рівень продукції, що розробляється та модернізується. Акцентується увага на тому, що за період 2011-2020 рр. обсяг витрат на інновації в Україні скоротився на 47 %, що призводить до зменшення інноваційної активності підприємств, і відповідно, до зменшення обсягу реалізованої продукції, що в кінцевому результаті призводить до зниження рівня ВВП. За останні 10 років частка інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств варіювалася в межах 15,8-18,9 %.

У процесі моніторингу рейтингових показників The Global Innovation Index – Глобального індексу інновацій, Індексу інноваційного розвитку за Bloomberg, The Global Sustainable Competitiveness Index – Глобального індексу стійкої конкурентоспроможності, The Global Talent Competitiveness Index – Глобального

індексу конкурентоспроможності талантів, Інноваційного індексу конкретизується місце України у зазначених рейтингах. Так, Україна за індексом інноваційного розвитку Bloomberg, за період з 2015 року по 2021 роки втратила 25 пунктів, які включають: продуктивність праці; патентна активність; ефективність вищої освіти; виробництво з доданою вартістю або технологічні можливості (додана вартість виробництва стосовно ВВП); інтенсивність досліджень і розробок (витрати на НДДКР щодо ВВП); концентрація дослідників (чисельність науковців на 1 млн мешканців країни); проникнення високих технологій або кількість високотехнологічних підприємств (частка інноваційних компаній в загальній кількості підприємств). За зазначеним показником у 2021 році із 60 країн Україна посіла 58-ме місце. Інноваційний індекс Європейського інноваційного табло для України має тенденцію також до зниження. За звітом European Innovation Scoreboard 2023 Україна вважається новатором з продуктивністю 31,0 % від середнього по ЄС.

Систематизовано ризики інноваційно-інвестиційного потенціалу за такими ознаками: за напрямом дії (внутрішні, зовнішні); за видами стабільності (стабільності постачальників, стабільності партнерів); за елементами кон'юнктури ринку (ринковий ризик, ризик зменшення попиту, ризик надлишку пропозиції); за суб'єктами, видами, обсягом фінансування (банківський ризик, ризик скорочення фінансування інноваційних проєктів, збільшення інфляції, зменшення бюджетних відрахувань); за важелями впливу (зміни податкової політики, ризик зриву намічених програм, ризик помилкових прогнозів); ризики, що виникають у процесі реалізації інноваційних проєктів. Воєнні дії на території країни, політична нестабільність, зміна умов економічної діяльності, інституційні трансформації, зміна кон'юнктури ринку розглянуті як ризикопороджуючі фактори внутрішніх, зовнішніх загроз та ризиків розвитку інноваційно-інвестиційному потенціалу України.

Запропоновано ключові пріоритети максимізації цифрових трансформацій в Україні як основи розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Проведене оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу дало можливість зробити такі висновки: рівень інноваційно-інвестиційного потенціалу України за період 2009-2021 рр. оцінюється як високий, але має тенденцію до зниження; складові індексу підтверджують високий рівень компонент, які його формують: високий рівень економічної компоненти (0,8591), інноваційної компоненти (0,8722), інфраструктурно-ресурсної (0,8622) та трудової (0,9095) компонент; відмінність індексів I_{III} (розрахованого за ф.6) та I_{III}^* (розрахованого за ф.12) становить 21,37 %, що може вказувати на врахування синергетичного ефекту спільного впливу показників, які його формують.

Обґрунтовано, що перетворення інвестиційного потенціалу на дієвий ресурс розвитку економіки, стимулювання інноваційного вектора розвитку України доцільно шляхом розробки комплексної інноваційно-інвестиційної стратегії, впровадження ефективних організаційно економічних механізмів її реалізації, ліквідації міжсекторальних, міжрегіональних дисбалансів у обсягах вкладених інвестицій, підтримки експорту, використанням дипломатичних каналів просування українських товарів на експортних ринках.

У результаті узагальнення наукових підходів до обґрунтування інструментів, важелів, напрямів вдосконалення розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу, у роботі зазначено, що необхідно активізувати бюджетні, грошово-кредитні інструменти в частині запровадження податкових канікул, податкових пільг, дотацій, інвестиційних кредитів, мінімізації рівня інвестиційних ризиків. Спрямувати державну інноваційно-інвестиційну політику необхідно на нарощування всіх компонентів інноваційного та інвестиційного потенціалу з метою виходу на інноваційну траєкторію розвитку суспільства, ліквідацію диспропорцій в економічному розвитку регіонів, що особливо посилилась у результаті руйнувань у період війни.

Посилити інституційний, інфраструктурний вплив на інноваційно-інвестиційний потенціал запропоновано за допомогою створення та розвитку інститутів державно-приватного партнерства та розвитку (інноваційних, інвестиційних, венчурних фондів та ін.), інститутів інноваційно-інвестиційної

сфери (страхових, консультаційних, аудиторських компаній); елементів інноваційної системи (технопарків, консалтингових фірм тощо), використання концесії та контракту життєвого циклу для залучення позабюджетних інвестицій в інфраструктуру.

Серед стратегічних пріоритетів формування інноваційно-інвестиційного потенціалу в довгостроковій перспективі на рівні держави виокремлено: формування цифрової інфраструктури шляхом розробки активних стратегій цифровізації; створення бази цифрових активів; встановлення нормативно-правової бази цифровізації економіки; забезпечення безперебійного широкосмугового зв'язку, однакового доступу як для міських, так і для сільських районів високошвидкісним Інтернетом, мережею 5G та надійними мережами Інтернету.

Обґрунтовано можливі напрями післявоєнного відновлення економіки України у контексті реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу в короткостроковій перспективі, а саме: впровадження регуляторних реформ, реконструкція фізичної інфраструктури, розвиток людського капіталу, підтримка українських технологічних компаній та оновлення технологій.

Досліджено процес ефективного стратегічного управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу України. Запропоновано структурно-логічну схему стратегічного управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу України, що дозволяє сформулювати стратегічні проблеми і стратегічні орієнтири розвитку, пов'язати стратегічні орієнтири розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу з можливостями, загрозами розвитку на основі аналізу сильних, слабких сторін, переваг національної економіки.

Удосконалено прикладний інструментарій розробки та реалізації стратегії розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу України, проблемно-орієнтованої дорожньої карти з ідентифікацією ключових проблем, стратегічних орієнтирів та наслідків розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу України та на цій основі розроблено науково-практичних рекомендації щодо подальшого розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу на середньо- та довгострокову перспективу.

Ключові слова: *інноваційно-інвестиційний потенціал, інновації, інвестиції, інвестування, інноваційна діяльність, інноваційна політика, інноваційні технології, інвестиційна діяльність, виробнича діяльність, модернізація, стратегія, ресурси, трудовий потенціал, розвиток, сталий розвиток, економічна безпека, Індустрія 4.0, відновлення економіки, ризики, загрози, інструменти, важелі, інвестиційне забезпечення, інвестиційне середовище, заощадження домогосподарств, державна політика, трансферт технологій, Глобальний індекс інновацій.*

ABSTRACT

Panchenko M. M. Strategic directions of the development of innovation and investment potential of Ukraine. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation paper for a Doctor of Philosophy in specialty 051 - Economics. Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, 2024.

The dissertation is devoted to the solution of an important scientific and practical task of developing theoretical foundations, methodical provisions, and practical recommendations for the development of innovation and investment potential in Ukraine. To solve this problem, the content of such concepts as «innovation», «investment», «potential», and «innovation-investment potential» is specified. The specifics of the development of innovation-investment potential in the conditions of the activation of numerous risks and threats at the level of the state, region, and business entities have been determined.

In the process of studying the theoretical foundations of the development of the innovation and investment potential of the national economy, a multiplicity of approaches to determining the content of its basic components was revealed, the critical analysis of which made it possible to deepen the understanding of their content, taking into account the influence of risks and threats, namely: «innovation» is the final type of activity, the result of which is the introduction of innovations that become possible in the conditions of overcoming the risks of the external and internal environment, in the form of new or improved existing technologies, products, services or other organizational and technical solutions that have safety, economic, social, scientific and technical, ecological and other effects ; «investments» - temporarily free funds of the investor, their maximum diversification in conditions of increased risks and placement to obtain benefits in the future. Detailing the content of the mentioned concepts became the basic construct for defining the concept of «innovation and investment potential» as a set of objective conditions of the country's development, its characteristics that contribute to the attraction of investments in the innovation process and make their

multiplication possible in conditions of increased risks of the external and internal environment with the aim of the development of knowledge-intensive industries, the increase in the production of goods with a high content of added value and, ultimately, the improvement of economic, social, technological, and environmental effects in society through investments in scientific and technological progress and the development of the business environment.

It is proved that the innovation and investment potential are characterized by such interrelated and interdependent stages of its reproduction cycle as formation, implementation, use, preservation, and development.

The classification features of innovation and investment potential are systematized according to such criteria as: visibility of elements of the potential (existing and promising; level of use (adapted to the modern level of economic development with the available possibility of use and the one that is not yet used due to objective or subjective circumstances) the ability to realize the potential in the process of carrying out innovation-investment activity (the potential is divided into what is possible (or impossible) to use in economic, production, other types of activity); sufficiency and insufficiency of the potential to achieve innovation-investment goals; measures and implementation period (current level and prospective level of potential that can be achieved in the short or long term).

It was determined that the formation, implementation, and development of innovation and investment potential activate economic processes in society. Thanks to the increase in the number of investments in innovative activities, there is an increase in innovative ideas and products, which in turn increases the need for resources and stimulates expanded reproduction. As a result, the efficiency of production increases, the level of employment, the life of the population, and purchasing power increase. When forming the innovation and investment potential, it is necessary to take into account the intellectual, investment, material, labor, and natural resources available in the country, the totality of investment resources, informational and organizational components, as well as when forming an innovative one, to adjust the innovation and investment policy of the state by state priorities, systematically on at all levels to search for strategic assets, new sales markets, etc.

It is systematized as the source of investment resources. Sources of venture investing are separately highlighted, that is, long-term investments of to obtain profit in the presence of a high level of risk in the shares of companies engaged in the production and sale of science-intensive products, which include: funds of the founders of the company creating an innovative product (authorized capital, profit, depreciation deductions, income from the issue of securities, etc.); funds of the firm's partners (resources of trade-industrial, financial-industrial groups, or trade, financial-credit institutions, etc.); funds of banks, credit unions, venture companies, venture centers, insurance, pension funds, etc. The need to diversify sources of income and placement of investments to minimize potential risks was noted.

As a result of the conducted study of the existing methods of evaluating the innovation and investment potential of different levels, they were structured and grouped as follows: method of scoring components, each component is represented by quantitative values within certain limits; the method of cluster analysis, according to which the assessment is carried out using benchmarks, ranked point assessments with a definition of high, medium and low level; the method of indices, which makes it possible to correlate actual values with normalized values by converting qualitative indicators into quantitative ones; expert method; an integral method, using which it becomes possible to combine quantitative and qualitative assessments of innovation and investment potential in the form of a single indicator. The expediency of using rating, expert, and integral methods in the assessment of innovation and investment potential has been proven.

The sequence of assessing of innovation and investment potential is outlined: first, defining the goals and tasks of assessment of innovation and investment potential, the existing methodological basis of assessment and foreign analogs; secondly, the study of influencing factors on the formation and implementation of innovation and investment potential on a short-term and long-term basis; thirdly, carrying out a SWOT analysis of the innovation and investment potential and forming a set of evaluation indicators. Development of methods for assessing investment attractiveness; formation of a complex of evaluation indicators in terms of economic, innovative, labor and

resource-infrastructural components; determination of the integral indicator of the level of innovation and investment potential; fourth, determination of strategic guidelines for the implementation of innovation and investment potential of Ukraine.

As a result of the analysis of the dynamics of innovation and investment processes in Ukraine, generalizations of such a plan were made. The main source of innovation financing in 2015-2021 remains the company's own funds. Funds of the state budget, funds of non-residents occupy an insignificant part. In the national economy, approximately 99 % of investments are made in tangible assets (capital construction, purchase of machines and equipment, vehicles, major repairs, finished products) and only 1 % of investments in intangible assets (objects of intellectual and industrial property, rights, licenses, etc.), which indicates a low innovative and technical level of the products being developed and modernized. Attention is focused on the fact that over the period of 2011-2020, the amount of expenditure on innovation in Ukraine decreased by 47 %, which leads to a decrease in the innovative activity of enterprises, and, accordingly, to a decrease in the volume of products sold, which ultimately leads to a decrease in the level of GDP. Over the past 10 years, the share of innovatively active enterprises in the total number of industrial enterprises varied between 15.8 and 18.9 %.

In the process of monitoring the rating indicators of The Global Innovation Index, the Bloomberg Innovation Development Index, The Global Sustainable Competitiveness Index, The Global Talent Competitiveness Index, and the Innovation Index, the place of Ukraine in the specified ratings is specified. According to the Bloomberg innovation development index, Ukraine lost 25 points for the period from 2015 to 2021, which include: labor productivity; patent activity; efficiency of higher education; value-added production or technological capabilities (added value of production in relation to GDP); intensity of research and development (expenditure on R&D in relation to GDP); concentration of researchers (number of scientists per 1 million inhabitants of the country); penetration of high technologies or the number of high-tech enterprises (the share of innovative companies in the total number of enterprises). According to this indicator, in 2021, out of 60 countries, Ukraine took 58th place. The innovation index of the European Innovation Scoreboard for Ukraine

also tends to decrease. According to the European Innovation Scoreboard 2023 report, Ukraine is considered a new innovator with a productivity of 31.0 % of the EU average.

It is systematized the risks of innovation and investment potential according to the following characteristics: by direction of action (internal, external); by types of stability (supplier stability, partner stability); by elements of the market situation (market risk, risk of reduced demand, risk of excess supply); by subjects, types, volume of financing (banking risk, risk of reduction in financing of innovative projects, growth of inflation, reduction of budget deductions); by levers of influence (changes in tax policy, the risk of failure of planned programs, the risk of erroneous ones forecasts); risks arising in the process of implementation of innovative projects. Military operations on the territory of the country, political instability, changes in the conditions of economic activity, institutional transformations, changes in the market situation are considered as risk-generating factors of internal and external threats and risks to the development of innovative and investment potential of Ukraine.

The key priorities for maximizing digital transformations in Ukraine are proposed as the basis for the development of innovation and investment potential.

The carried out assessment of innovation and investment potential made it possible to draw the following conclusions: the level of innovation and investment potential of Ukraine for the period 2009-2021 is estimated to be high, but has a tendency to decrease; the components of the index confirm the high level of the components that form it: the high level of the economic component (0.8591), innovative component (0.8722), infrastructure-resource (0.8622) and labor (0.9095) component; the difference between the indices I_{III} (calculated according to f.6) and I_{III}^* (calculated according to f.12) is 21.37 %, which may indicate taking into account the synergistic effect of the joint influence of the indicators that form it.

It is justified that the transformation of the investment potential into an effective resource for the development of the economy, the stimulation of the innovative vector of the development of Ukraine is expedient through the development of a comprehensive innovation and investment strategy, the implementation of effective organizational and economic mechanisms for its implementation, the elimination of

intersectoral and interregional imbalances in the volume of investments, export support, and the use of diplomatic channels on the promotion of Ukrainian goods on export markets.

As a result of the generalization of scientific approaches to the substantiation of tools, levers, and directions for improving the development of innovation and investment potential, the work states that it is necessary to activate budgetary and monetary instruments in terms of the introduction of tax holidays, tax benefits, subsidies, investment loans, minimizing the level of investment risks. It is necessary to direct the state innovation and investment policy to build up all components of innovation and investment potential to enter the innovative trajectory of the development of society, and eliminate disparities in the economic development of regions, which especially intensified as a result of the destruction during the war.

It is proposed to strengthen the institutional and infrastructural influence on the innovation and investment potential through the creation and development of public-private partnership and development institutions (innovation, investment, venture funds, etc.), institutions of the innovation and investment sphere (insurance, consulting, auditing companies); elements of the innovation system (technology parks, consulting firms, etc.), use of concessions and life cycle contracts to attract extrabudgetary investments in infrastructure.

Among the strategic priorities of the formation of innovation and investment potential in the long term at the state level, the following are highlighted: formation of digital infrastructure through the development of active digitization strategies; creating a database of digital assets; establishment of a legal framework for digitization of the economy; providing uninterrupted broadband, equal access for both urban and rural areas with high-speed Internet, 5G network and reliable Internet networks.

The possible directions of the post-war recovery of Ukraine's economy in the context of realizing the innovation and investment potential in the short term are substantiated, namely: the introduction of regulatory reforms, the reconstruction of physical infrastructure, the development of human capital, the support of Ukrainian technological companies and the renewal of technologies.

The process of effective strategic management of the development of innovation and investment potential of Ukraine has been investigated. A structural and logical scheme for strategic management of the development of innovation and investment potential of Ukraine has been proposed, which makes it possible to formulate strategic problems and strategic guidelines for development, to link strategic guidelines for the development of innovation and investment potential with opportunities, threats for development based on an analysis of strengths, weaknesses, and the transition of the national economy.

The applied toolkit for the development and implementation of the strategy for the development of the innovation and investment potential of Ukraine, the problem-oriented road map for the identification of key problems, strategic guidelines, and consequences of the development of the innovation and investment potential of Ukraine has been improved, and on this basis scientific and practical recommendations for the further development of the innovation and investment potential have been developed for the medium and long term.

Key words: *innovation and investment potential, innovation, investment, investing, innovation activity, innovation policy, innovative technologies, investment activity, production activity, modernization, strategy, resources, labor potential, development, sustainable development, economic security, Industry 4.0, economic recovery, risks, threats, instruments, levers, investment provision, investment environment, household savings, public policy, technology transfer, Global Innovation Index.*

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

1. Кичко І. І., **Панченко М. М.** Теоретико-економічні підходи до визначення змісту та перспектив реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 3(27). С. 19-28. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-19-28](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-19-28) (0,95 д.а., особисто автору належить 0,76 д.а.: розглянуто економічний зміст інноваційно-інвестиційного потенціалу як економічної категорії, запропоновано й обґрунтовано напрями реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу України).

2. Панченко М. Перспективи нарощування інфраструктурно-ресурсного компонента інноваційно-інвестиційного потенціалу України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-81> (0,69 д.а.).

3. Панченко М. Цифрова трансформація як напрям післявоєнного відновлення та реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-4> (0,97 д.а.).

4. Панченко М. Directions, methods and instruments of state stimulation of innovation and investment potential of the national economy. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-25> (1,04 д.а.).

5. Кичко І. І., **Панченко М. М.** Управління інноваційною інфраструктурою в контексті стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу в Україні. *Економічний простір*. 2022. № 177. С. 40-46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-7> (0,86 д.а., особисто автору належить 0,68 д.а.: систематизовано напрями стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури).

6. Кичко І. І., **Панченко М. М.** Загрози та ризики формування та реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу України та напрями їх усунення. *Придніпровська державна академія будівництва та архітектури*. 2023. DOI:

<https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-11> (0,67 д.а., особисто автору належить 0,54 д.а.: визначено динаміку та структуру залучених інвестиційних ресурсів в економіку України та джерела фінансування інноваційної діяльності, визначено заходи нарощування інноваційно-інвестиційного потенціалу).

Статті в зарубіжних наукових виданнях:

7. Панченко М. Стратегічні пріоритети формування інноваційно-інвестиційного потенціалу в умовах цифрових трансформацій та глобальних викликів національної економіки. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»*, November 24, 2023; Kraków, Poland. С. 25-27. (0,27 д.а.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

8. Панченко М. Перспективи та ризики залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовт. 2020 р. м. Луцьк). Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 151-156 (0,16 д.а.).

9. Панченко М. Стратегічні пріоритети інноваційно-інвестиційного потенціалу в Україні. Економіка в умовах сучасних викликів: сталий розвиток та безпека: збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (21 листоп. 2023 р. м. Київ). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. С. 91-94 (0,26 д.а.).

10. Кичко І. І., **Панченко М. М.** Перспективи адаптації досвіду іноземних країн при реалізації інвестиційної політики України. *Юність науки – 2021: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспір. і молод. вчених (м. Чернігів, 25-26 берез.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка». 2021. С. 485-487. (0,24 д.а, особисто автору належить 0,19 д.а.: досліджено інвестиційний досвід іноземних країн та перспективи його адаптації в Україні на основі політики протекціонізму).

11. Панченко М. Вплив інноваційно-інвестиційної привабливості на інноваційно-інвестиційний потенціал України. *Реформування міжнародних економічних відносин і світового господарства в сучасних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 24-25 берез. 2023 р.). Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2023. С. 82-83. (0,11 д.а.).

12. Панченко М. Перспективи та ризики залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти* : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспір. та молод. учен. (м. Чернігів, 22 груд. 2020 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка». 2020. С. 1033-1034. (0,17 д.а.).